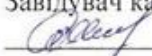



**УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ  
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ  
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ЛУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ  
КОЛЕДЖ»  
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ  
Факультет початкової освіти та фізичної культури  
Кафедра теорії та методики фізичної культури**

ЗАТВЕРДЖЕНО  
Проректор з навчальної роботи  
  
Наталія БОРБИЧ  
«29» серпня 2025 року

СХВАЛЕНО  
на засіданні кафедри теорії та методики фізичної  
культури

Протокол № 1 від 24.08.2025  
Завідувач кафедри  
  
Олександр МИТЧИК

ПОГОДЖЕНО  
Гарант освітньо-професійної програми  
Середня освіта (Фізична культура)  
  
Наталія ДЕНИСЕНКО  
«29» серпня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**

ОК 22. Волейбол (теорія та методика)

освітньо-професійна програма	<b>Середня освіта (Фізична культура)</b>
освітній ступінь	<b>бакалавр</b>
галузь знань	<b>01 Освіта/Педагогіка</b>
спеціальність	<b>014 Середня освіта</b>
предметна спеціальність	<b>014.11 Середня освіта (Фізична культура)</b>
академічна група	<b>31 ФК</b>

РОЗРОБНИК(И): Тарасюк В.Й., викладач кафедри теорії та методики фізичної культури

## 1. Опис освітнього компоненту

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компонента	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <b>01 Освіта/Педагогіка</b>	Статус освітнього компонента	
	Спеціальність <b>014 Середня освіта</b>	<b>Обов'язковий</b>	
Змістових модулів – 2	Освітній ступінь: <b>бакалавр</b>	Рік підготовки: III	
		Семестр 6-й	
		Лекції 8 годин	Практичні 22 години
		Самостійна робота 55 годин	
		Консультації 5 годин	
Загальна кількість годин – 90		Вид контролю: залік	

## 1.1. АНОТАЦІЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Освітній компонент «Волейбол» спрямований на формування у майбутніх учителів фізичної культури професійних знань, рухових умінь і методичних навичок, необхідних для організації та проведення навчально-тренувальних занять з волейболу в закладах загальної середньої освіти. У процесі вивчення дисципліни здобувачі освіти опановують техніку і тактику гри, засоби розвитку фізичних якостей, а також сучасні підходи до навчання та вдосконалення ігрової діяльності учнів різного віку.

Особлива увага приділяється методиці навчання основних технічних прийомів, формуванню командної взаємодії, розвитку координаційних здібностей, швидкості, витривалості та силових якостей. Освітній компонент також передбачає оволодіння навичками педагогічного спілкування, суддівства, організації змагань і забезпечення безпеки під час занять. Засвоєння змісту дисципліни сприяє підвищенню професійної готовності майбутніх педагогів до ефективного використання волейболу як засобу фізичного виховання, зміцнення здоров'я та формування мотивації здобувачів освіти до систематичних занять руховою активністю.

## 1.2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Мета освітнього компонента: сформувати у майбутніх педагогів фізичної культури систему теоретичних знань, практичних умінь і методичних навичок з волейболу, необхідних для ефективної організації, проведення та оцінювання навчально-тренувальних занять і змагальної діяльності в закладах загальної середньої освіти.

Завдання ОК:

- підготувати фахівців, здатних використовувати волейбол як ефективний засіб фізичного виховання, розвитку фізичних якостей і формування здорового способу життя здобувачів освіти;
- сформувати знання з техніки, тактики та правил гри у волейбол відповідно до вікових і індивідуальних особливостей учнів;
- оволодіти методикою навчання основних технічних прийомів і тактичних дій у волейболі;
- розвивати вміння планувати, організовувати та проводити уроки і позакласні заняття з волейболу з дотриманням вимог безпеки;
- сформувати навички організації та суддівства змагань з волейболу різного рівня;
- розвивати командну взаємодію, комунікативні вміння та лідерські якості в процесі ігрової діяльності;
- формувати здатність здійснювати педагогічний контроль і оцінювання рівня підготовленості учнів у процесі занять волейболом;
- сприяти розвитку професійної рефлексії та готовності до впровадження сучасних освітніх і тренувальних технологій у практику фізичного виховання.

Пререквізити (освітні компоненти, які забезпечують підготовку до вивчення ОК 22):

- **ОК 14** Анатомія людини з основами спортивної морфології (1–2 сем.)
- **ОК 15** Загальна і вікова фізіологія (5 сем.)
- **ОК 16** Педагогіка фізичного виховання (4 сем.)
- **ОК 17** Фізичні вправи на формування культури рухів з елементами гімнастики (вступний курс) (1 сем.)
- **ОК 18** Фізичні вправи на опанування навичками володіння м'ячем та пересувань (вступний курс) (1 сем.)
- **ОК 21** Баскетбол (теорія та методика) (3 сем.)
- **ОК 36** Теорія і методика фізичного виховання (4–5 сем.)

Постреквізити (освітні компоненти, що спираються на результати вивчення ОК 22):

- **ОК 28** Методика навчання основам нових видів спорту (7 сем.)
- **ОК 33** Адаптивне фізичне виховання (7 сем.)
- **ОК 37** Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності (7 сем.)
- **ОК 38–40** Педагогічні практикуми (3–5 сем.)
- **ОК 41** Літня фахова практика (6 сем.)

- **ОК 44** Практикум-стажування за профілем майбутньої професії (8 сем.)

#### **1.4. ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**

У результаті вивчення курсу студент/студентка має набути такі компетентності:

**Інтегральна компетентність:** ІК 1.Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти

##### **Загальні компетентності:**

ЗК-2 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня, здійснювати пошук з різних джерел і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності (соціальна компетентність).

ЗК-7. Здатність інтегрувати теоретичні знання й практичні навички у процес організації навчальної діяльності та ефективно діяти в умовах типових і нетипових педагогічних ситуацій.

ЗК-8. Здатність налагоджувати результативну міжособистісну взаємодію в освітньому та професійному середовищі, працювати в команді та підтримувати конструктивну комунікацію з учнями, батьками, колегами і представниками суміжних галузей.

ЗК-9. Здатність гнучко адаптуватися до змін у педагогічній та спортивній діяльності, проявляти ініціативність і креативність, генерувати нові ідеї та ефективно вирішувати професійні завдання.

##### **Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:**

СК3. Здатність до добору й застосування доцільних форм, методів, технологій та засобів навчання, включаючи традиційні та новітні форми рухової активності (ігрові, оздоровчі, тренувальні, інноваційні, інтегровані), для забезпечення ефективності освітнього процесу з фізичної культури.

СК 5. Здатність враховувати вікові та індивідуальні особливості учнів під час добору змісту, методів, засобів і форм навчання з фізичної культури, забезпечуючи доступність, безпечність і поступовість розвитку рухових умінь та фізичних якостей.

СК 6. Здатність формувати стійку мотивацію учнів до занять фізичною культурою та організовувати їхню пізнавальну діяльність у процесі опанування рухових умінь і засвоєння основ здорового способу життя

СК 13. Здатність застосовувати індивідуальну, групову, парну й колективну форми організації навчання з урахуванням анатомо-фізіологічних особливостей учнів, добираючи відповідні навантаження й рухові завдання та використовуючи інформаційно-комунікаційні й цифрові технології для підсилення ефективності освітнього процесу з фізичної культури.

СК 16. Здатність здійснювати профілактичні заходи, спрямовані на збереження життя і зміцнення здоров'я учнів у процесі фізичного виховання, забезпечуючи безпечні умови проведення занять, попередження травматизму та формування в здобувачів освіти культури безпеки рухової діяльності.

СК 18. Організовувати та проводити навчальні заняття різних типів, а також позаурочні й позашкільні заходи з фізичної культури, творчо застосовуючи досвід, набутий під час різних видів педагогічних практик, забезпечуючи їх методичну цілісність, безпечність і високу результативність.

##### **Результати навчання.**

ПРН 3. Враховувати закономірності розвитку, вікові та індивідуальні особливості учнів для забезпечення безпечного, інклюзивного й мотивувального освітнього середовища.

ПРН 4. Планувати, моделювати і реалізовувати уроки фізичної культури та позакласну роботу відповідно до Державного стандарту, навчальних програм і потреб учнів.

ПРН 5. Навчати руховим діям, формувати й удосконалювати рухові уміння й навички учнів з різних видів фізкультурної діяльності, здійснювати їх корекцію й індивідуалізацію.

ПРН 7. Організовувати та проводити фізкультурно-оздоровчі, спортивно-масові заходи й нові види активності відповідно до принципів Нової української школи, забезпечуючи інклюзивність, доступність для всіх категорій учнів, з урахуванням їхніх вікових, фізичних та психоемоційних особливостей, а також дотриманням безпекових і санітарно-гігієнічних вимог.

ПРН 8. Аналізувати рухову діяльність учнів, здійснювати комплексний контроль і оцінювання навчальних досягнень з урахуванням критеріїв, індикаторів та вікових норм.

ПРН 9. Використовувати знання анатомії, фізіології, біомеханіки, спортивної медицини та вікової психології для добору ефективних і безпечних засобів фізичного виховання.

ПРН 18. Підтримувати власну фізичну форму, рухову підготовленість і культуру здорового способу життя як елемент професійної етики вчителя фізичної культури.

У результаті вивчення освітнього компонента **«Волейбол (теорія та методика)»** та відповідно до вимог освітньо-професійної програми здобувачі освіти **мають знати:**

- сутність, зміст і структуру волейболу як засобу фізичного виховання та спортивної діяльності;
- правила гри, основи техніки та тактики волейболу;
- методичку навчання основних технічних прийомів і тактичних дій у волейболі;
- вікові та індивідуальні особливості засвоєння ігрових дій здобувачами освіти;
- вимоги безпеки та профілактики травматизму під час занять волейболом;
- основи організації та проведення навчальних занять і змагань з волейболу.

У результаті вивчення курсу здобувачі освіти **мають уміти:**

- виконувати та демонструвати основні технічні прийоми і тактичні дії у волейболі;
- планувати, організовувати й проводити уроки та позакласні заняття з волейболу в закладах загальної середньої освіти;
- добирати ефективні методи, засоби та форми навчання з урахуванням рівня підготовленості й вікових особливостей учнів;
- організовувати та судити змагання з волейболу, дотримуючись чинних правил;
- здійснювати педагогічний контроль та оцінювання результатів навчально-ігрової діяльності учнів;
- забезпечувати безпечні умови проведення занять та формувати мотивацію здобувачів освіти до систематичних занять волейболом.

## **ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1**

### **Теоретичні, організаційні та техніко-методичні основи волейболу**

#### **Тема 1. Історія розвитку та сучасний стан волейболу у світі та в Україні**

Волейбол як вид спорту та ефективний засіб фізичного виховання. Передумови виникнення гри, основні етапи становлення і розвитку волейболу у світі. Сучасні тенденції розвитку волейболу, олімпійський і професійний волейбол. Особливості розвитку та популяризації волейболу в Україні. Місце волейболу в системі фізичного виховання закладів загальної середньої освіти. Класифікація техніки гри у волейбол. Класифікація тактичних дій у нападі та захисті.

**Тема 2. Правила гри, організаційні та етичні засади занять з волейболу.** Офіційні правила гри у волейболі, їх сучасні зміни та особливості застосування в навчальному процесі.

Ігрове поле, обладнання та інвентар для занять і змагань з волейболу. Вимоги до організації навчальних занять з волейболу в закладах освіти. Основи безпеки життєдіяльності та профілактика спортивного травматизму під час занять волейболом. *Антидопінгова культура у волейболі*: поняття допінгу, заборонені речовини та методи, відповідальність спортсменів і тренерів, формування негативного ставлення до застосування допінгу в освітньому та спортивному середовищі. Роль учителя фізичної культури у формуванні цінностей чесної гри (*fair play*), дотриманні принципів спортивної етики та дисципліни учнів.

**Тема 3. Основи техніки гри у волейбол.** Характеристика основних технічних прийомів гри у волейбол. Методика навчання стійок, пересувань і перекочувань. Методика навчання техніки прийому м'яча знизу однією та двома руками. Аналіз техніки передачі м'яча зверху, способи її виконання, переваги та недоліки. Послідовність навчання прийому м'яча знизу та передачі зверху з урахуванням вікових особливостей здобувачів освіти.

## ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

### Методика навчання, тактична підготовка та інноваційні формати волейболу

**Тема 4. Методика навчання гри у волейбол.** Методика навчання передачі м'яча двома руками зверху. Методика навчання техніки подачі знизу та зверху. Методи і засоби навчання гри у волейбол. Навчання та вдосконалення пересувань, перекочувань і стійок. Вправи для розвитку фізичних якостей, необхідних для ефективного виконання технічних прийомів. Розвиток периферійного зору та орієнтації в ігровому просторі. Рухливі ігри та естафети як засіб підготовки до ігрової діяльності.

**Тема 5. Структурні основи підготовки волейболістів та тактичні дії в грі.** Методика розвитку швидкості, спритності, сили, витривалості, гнучкості та стрибучості у волейболі. Методика розвитку координаційних здібностей. Навчання тактичним діям у нападі та захисті за системами гри 2–4, 1–5. Характеристика ігрової діяльності волейболістів, фізіологічні та психологічні особливості діяльності гравців. Організація та проведення змагань з волейболу: склад суддівської бригади, обов'язки першого та другого суддів, положення та регламент змагань. Правила контакту гравця з м'ячем. Матеріально-технічне забезпечення тренувального процесу. Засоби та пристрої для технічної, тактичної та фізичної підготовки.

**Тема 6. Інноваційні та модифіковані види волейболу в контексті концепції Нової української школи.** Реалізація ігрового та компетентнісного підходів у фізичному вихованні відповідно до концепції Нової української школи. Модифіковані форми волейболу як засіб підвищення мотивації здобувачів освіти до рухової активності. Характеристика та методика використання спрощених і адаптованих видів волейболу: міні-волейбол, волейбол 3×3, пляжний волейбол, волейбол з елементами стріт-волейболу, адаптивні та інклюзивні варіанти гри.

### Матриця відповідності тем освітнього компонента компетентностям і програмним результатам навчання

№ теми	Назва теми	Інтегральна компетентність	Загальні компетентності	Спеціальні (фахові) компетентності	Програмні результати навчання
Тема 1	Історія розвитку та сучасний стан волейболу у світі та в Україні	ІК-1	ЗК-2, ЗК-7	СК-3, СК-6	ПРН-4, ПРН-18
Тема 2	Правила гри, організаційні та	ІК-1	ЗК-7, ЗК-8	СК-16, СК-18	ПРН-3, ПРН-7

	етичні засади занять з волейболу				
<b>Тема 3</b>	Основи техніки гри у волейбол	ІК-1	ЗК-7	СК-5, СК-13	ПРН-5, ПРН-9
<b>Тема 4</b>	Методика навчання гри у волейбол	ІК-1	ЗК-7, ЗК-8	СК-3, СК-5, СК-18	ПРН-4, ПРН-5
<b>Тема 5</b>	Структурні основи підготовки волейболістів та тактичні дії в грі	ІК-1	ЗК-7, ЗК-9	СК-3, СК-13	ПРН-8, ПРН-9
<b>Тема 6</b>	Інноваційні та модифіковані види волейболу в контексті НУШ	ІК-1	ЗК-8, ЗК-9	СК-6, СК-18	ПРН-7, ПРН-18

#### 4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					*Форма контролю
	денна форма здобуття вищої освіти					
	усього	у тому числі			CP	
Л		П	CP			
<b>6-й семестр</b>						
<b>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1</b>						
<b>Теоретичні, організаційні та техніко-методичні основи волейболу</b>						
Тема 1. Історія розвитку та сучасний стан волейболу у світі та в Україні.	14	2	2	10	УО	
Тема 2. Правила гри, організаційні та етичні засади занять з волейболу.	14	2	2	10	УО ТР	
Тема 3. Основи техніки гри у волейбол.	14	2	2	10	РМГ	
Здача змістового модуля 1 (теми 1-3)	2		2		РМГ Т	
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<i>44</i>	<i>6</i>	<i>8</i>	<i>30</i>		
<b>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2</b>						
<b>Методика навчання, тактична підготовка та інноваційні формати волейболу</b>						
Тема 4. Методика навчання гри у волейбол.	18		8	10	УО	
Тема 5. Структурні основи підготовки волейболістів та тактичні дії в грі.	7		2	5	РМГ	
Тема 6. Інноваційні та модифіковані види волейболу в контексті концепції	14	2	2	10	ДС	

Нової української школи					РМГ
Здача змістового модуля 2 (теми 4-6)	2		2		Т
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	41	2	14	25	
<i>Консультації</i>	5				
<b>Усього годин</b>	<b>90</b>	<b>2</b>	<b>22</b>	<b>55</b>	

\*Форма контролю: УО – усне опитування, ПО – письмове опитування, ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, РМГ – робота в малих групах, КП – командні проекти, П – презентація результатів виконаних завдань та досліджень, МК / КР – модульний контроль.

## 5. Теми лекційних занять

№ з/п	№ теми / модуля	Назва теми	К-ть годин
1.	1	Виникнення, етапи становлення та сучасні тенденції розвитку волейболу  Походження волейболу, етапи розвитку гри у світі та в Україні. Місце волейболу в системі сучасного спорту й фізичного виховання. Олімпійський, професійний та масовий волейбол. Основні напрями розвитку гри в умовах сучасної освіти.	2
2.	2	Нормативні основи, правила та етичні принципи волейболу Офіційні правила гри у волейболі та їх сучасні зміни. Організаційні вимоги до проведення занять і змагань. Поняття fair play, спортивна етика, антидопінгова культура у волейболі. Роль учителя фізичної культури у формуванні дисципліни та відповідального ставлення до гри.	2
3.	3	Характеристика основних технічних прийомів гри. Біомеханічні основи стійок, пересувань і прийомів м’яча. Методичні підходи до навчання передачі м’яча зверху та прийому знизу з урахуванням вікових особливостей учнів.	2
4.	6	Модифіковані форми волейболу як засіб підвищення мотивації здобувачів освіти до рухової активності. Характеристика та методика використання спрощених і адаптованих видів волейболу: міні-волейбол, волейбол 3×3, пляжний волейбол, волейбол з елементами стріт-волейболу, адаптивні та інклюзивні варіанти гри	2
<b>Разом</b>			<b>8</b>

## 5. Теми практичних занять

№ з/п	№ теми /	Назва теми	К-ть
-------	----------	------------	------

	модуля		годин
1.	1	Аналіз ігрової діяльності та класифікація техніко-тактичних дій у волейболі  Ознайомлення з основними технічними і тактичними діями волейболістів. Аналіз прикладів ігрових ситуацій. Класифікація технічних прийомів та тактики нападу і захисту.	2
2.	2	Організація ігрового простору та дотримання правил безпеки під час занять з волейболу  Підготовка ігрового майданчика, перевірка обладнання та інвентарю. Моделювання навчальних ігрових ситуацій з дотриманням правил гри. Відпрацювання елементів суддівства та розбір типових порушень правил.	2
3.	3	Навчання та вдосконалення базових технічних прийомів гри у волейболі  Відпрацювання стійок і пересувань. Навчання прийому м'яча знизу однією та двома руками. Практичне опанування передачі м'яча зверху. Виконання підготовчих і підвідних вправ.	2
4.		Здача змістового модуля 1  (теми 1-3)	2
5.	4	Організація навчального процесу з волейболу та добір методів навчання. Розвиток фізичних якостей, необхідних для виконання технічних прийомів	2
6.	4	Навчання та вдосконалення пересувань, стійок у волейболі. Розвиток периферійного зору та орієнтації в ігровому просторі	2
7.	4	Методика навчання передачі м'яча двома руками зверху. Навчання техніки подачі м'яча знизу та зверху	2
8.	4	Формування навичок прийому та передачі м'яча в навчально-ігрових умовах. Рухливі ігри та естафети як засіб підготовки до ігрової діяльності у волейболі	2
9.	5	Розвиток фізичних і координаційних здібностей волейболістів у навчально-тренувальному процесі та під час ігрової і змагальної діяльності. Відпрацювання тактичних дій у нападі та захисті й елементів суддівства з волейболу	2
10.	6	Використання модифікованих форм волейболу в освітньому процесі Нової української школи. Організація та проведення навчально-ігрових занять з інноваційних видів волейболу	2
11		Модульний контроль (теми 4-6)	
<b>Разом</b>			<b>22</b>

## 6. Самостійна робота

Назва теми	Усього год. самостійної роботи / Завдання	Література	Контрольні заходи
Тема 1.	2 години Виникнення, етапи становлення та сучасні тенденції розвитку волейболу Походження волейболу, етапи розвитку гри у світі та в Україні. Місце волейболу в системі сучасного спорту й фізичного виховання. Олімпійський, професійний та масовий волейбол. Основні напрями розвитку гри в умовах сучасної освіти.	Література: Основна: 5, 6, 8 Допоміжна: 2, 7	Виступ, Самопрезентація, Письмова робота (рекомендації)
Тема 1.	2 години Нормативні основи, правила та етичні принципи волейболу Офіційні правила гри у волейболі та їх сучасні зміни. Організаційні вимоги до проведення занять і змагань. Поняття fair play, спортивна етика, антидопінгова культура у волейболі. Роль учителя фізичної культури у формуванні дисципліни та відповідального ставлення до гри.	Література: Основна: 2, 9, 10 Допоміжна: 11	Усне опитування, самопрезентація, взаємопрезентація
Тема 1.	2 години Характеристика основних технічних прийомів гри. Біомеханічні основи стійок, пересувань і прийомів м'яча. Методичні підходи до навчання передачі м'яча зверху та прийому знизу з урахуванням вікових особливостей учнів.	Література: Основна: 1, 3, 4, 6 Допоміжна: 14	Усне опитування, самопрезентація, взаємопрезентація
Тема 1.	4 години Модифіковані форми волейболу як засіб підвищення мотивації здобувачів освіти до рухової активності. Характеристика та методика використання спрощених і адаптованих видів волейболу: міні-волейбол, волейбол 3×3, пляжний волейбол, волейбол з елементами стріт-волейболу, адаптивні та інклюзивні варіанти гри	<b>Література:</b> <b>Основна: 6, 7, 8</b> <b>Допоміжна: 15, 16</b>	Усне опитування, Письмове опитування, Презентація
Тема 2	4 години Нормативно-правові основи та сучасні зміни правил гри у волейболі	Література: Основна: 9 Допоміжна: 2, 11	Усне опитування, Письмове опитування, Презентація

Тема 2	4 години Організація безпечних навчальних занять і змагань з волейболу в закладах освіти	Література: Основна: 11, 12 Допоміжна: 2	Усне опитування, Письмове опитування, Презентація
Тема 2	2 години Спортивна етика, принципи fair play та антидопінгова культура у волейболі	Література: Основна: 1, 4, 6 Допоміжна: 14	Усне опитування, Письмове опитування, Презентація
Тема 3	4 години Базові технічні прийоми волейболу та їх біомеханічні особливості	Література: Основна: 1, 3, 4, 6 Допоміжна: 14	Усне опитування, Письмове опитування,
Тема 3	6 години Методика навчання прийому й передачі м'яча у волейболі	Література: Основна: 1, 3, 4, 6 Допоміжна: 14	Усне опитування, Письмове опитування, Презентація
Тема 4	2 години Методи, засоби та форми навчання гри у волейболі в освітньому процесі	Література: Основна: 3, 7, 12 Допоміжна: 18	Усне опитування, Письмове опитування, Презентація
Тема 4	6 годин Поетапне навчання та вдосконалення техніко-тактичних дій у волейболі	Література: Основна: 3, 12, 13 Допоміжна: 14	Усне опитування, Виступ
Тема 5	5 годин Структура багаторічної підготовки волейболістів та формування тактичних дій у нападі й захисті	Література: Основна: 5, 12, 13 Допоміжна: 14, 17	Усне опитування, Виступ
Тема 6	5 годин Модифіковані формати волейболу як інструмент реалізації компетентнісного підходу в НУШ	Література: Основна: 7, 15 Допоміжна: 16, 18	Усне опитування, Виступ
Тема 6	5 годин Інноваційні та інклюзивні моделі викладання волейболу в освітньому середовищі Нової української школи	Література: Основна: 15, 16, 18 Допоміжна: 17	Виступ, Самопрезентація, Письмова робота (рекомендації)
			55 ГОДИН

## 9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час викладання курсу використовуються такі методи навчання:

У процесі викладання освітнього компонента «Волейбол (теорія та методика)» використовуються такі методи навчання:

- **розповідь** – для послідовного висвітлення історії розвитку волейболу, особливостей становлення гри у світі та в Україні, еволюції правил і сучасних тенденцій розвитку волейболу;

- **пояснення** – для розкриття сутності технічних прийомів і тактичних дій у волейболі, закономірностей виконання рухів, особливостей навчання техніки та тактики гри з урахуванням вікових і індивідуальних особливостей здобувачів освіти;
- **бесіда** – для формування усвідомленого ставлення до правил гри, принципів *fair play*, безпеки життєдіяльності, антидопінгової культури, а також для аналізу ігрових ситуацій і прийняття тактичних рішень;
- **ілюстрація** – для наочного представлення техніки і тактики гри у волейболі за допомогою схем ігрових розташувань, малюнків, відеофрагментів, мультимедійних презентацій, що відображають послідовність виконання технічних прийомів і тактичних взаємодій;
- **практичні методи навчання** – для формування та вдосконалення рухових умінь і навичок шляхом виконання спеціально підібраних вправ, моделювання навчально-ігрових і змагальних ситуацій, відпрацювання техніко-тактичних дій, проведення тренінгів і рухливих ігор;
- **проблемний виклад матеріалу** – для створення проблемних ігрових ситуацій (вибір способу прийому, передачі, тактичного рішення в нападі чи захисті) та пошуку оптимальних шляхів їх розв'язання.

## 10. ФОРМИ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти з освітнього компонента «Волейбол (теорія та методика)» здійснюється за 100-бальною шкалою, яка відповідно переводиться у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F).

Згідно з Положенням про порядок оцінювання знань здобувачів освіти в умовах кредитно-трансферної системи організації освітнього процесу, оцінювання академічних досягнень здійснюється під час міжсесійного (поточного та модульного) і підсумкового (семестрового) контролю.

### Поточний контроль

Поточний контроль проводиться з метою оцінювання якості навчальної діяльності здобувачів освіти впродовж семестру та передбачає:

- перевірку рівня теоретичних знань (усне та письмове опитування, експрес-контроль, тестування);
- оцінювання практичної підготовленості під час виконання технічних прийомів (передачі, прийому, подачі, пересувань);
- оцінювання методичних умінь (уміння пояснити та продемонструвати технічний прийом, добрати вправи, організувати навчальну діяльність);
- контроль виконання завдань для самостійної роботи (конспекти, реферати, презентації, аналіз ігрових ситуацій).

Поточний контроль здійснюється під час **практичних занять**, а також у формі **комп'ютерного тестування**.

### Модульний контроль

Модульний контроль знань проводиться наприкінці кожного змістового модуля у формі:

- аудиторної контрольної роботи;
- тестування з теоретичних і методичних основ волейболу;
- практичного виконання комплексу технічних або техніко-тактичних дій.

Модульний контроль здійснюється на **останньому практичному занятті відповідного змістового модуля**.

## Підсумковий контроль

Підсумковий контроль знань проводиться у формі диференційованого заліку (усно).

Під час заліку здобувачі освіти повинні:

- продемонструвати знання теоретичних основ волейболу, правил гри та методики навчання;
- пояснити послідовність навчання технічних і тактичних дій;
- продемонструвати володіння базовими технічними прийомами гри;
- обґрунтувати методичні рішення щодо організації уроків і позакласних занять з волейболу;
- продемонструвати дотримання вимог безпеки та принципів спортивної етики.

**Робота на практичних заняттях за кожен тему оцінюється таким чином:**

Кількість балів	Техніка виконання вправ і прийомів	Методичні вміння та організація діяльності	Активність, дисципліна та дотримання безпеки
<b>3 бали</b>	Технічні прийоми (передачі, прийом, подача, пересування) виконуються правильно, впевнено та стабільно; допускаються незначні неточності, що не впливають на результат.	Чітко розуміє послідовність навчання, уміє пояснити та продемонструвати вправи, правильно добирає засоби навчання.	Активно працює на занятті, дотримується правил гри, дисципліни та вимог безпеки.
<b>2 бали</b>	Технічні прийоми виконуються загалом правильно, але з помітними помилками, що частково знижують ефективність виконання.	Має загальне уявлення про методику, пояснення неповні або потребують уточнення викладача.	Проявляє достатню активність, дотримується правил і вимог безпеки з незначними зауваженнями.
<b>1 бал</b>	Техніка виконання недостатньо сформована, значні помилки, що перешкоджають ефективному виконанню прийомів.	Не орієнтується в методиці навчання, потребує постійної допомоги викладача.	Пасивна участь у занятті, часті порушення дисципліни або вимог безпеки.
<b>0 балів</b>	Завдання не виконано або виконано неправильно.	Відсутність методичних умінь.	Відмова від роботи або грубе порушення правил безпеки.

## Самостійна робота (критерії оцінювання) ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

(максимум за СР – 5 балів)

Тема	Вид самостійної роботи	Критерії оцінювання	Бали
Тема 1. Історія розвитку волейболу	Підготовка конспекту / презентації	Повнота розкриття теми – 1 б. Актуальність та використання джерел – 0,5 б.	0–2

		Логічність, структурованість – 0,5 б.	
Тема 2. Правила гри та етика	Аналіз правил, підготовка ситуаційних прикладів	Правильність трактування правил – 1 б. Уміння застосувати правила до ігрових ситуацій – 1 б.	0–2
Тема 3. Основи техніки гри	Опис техніки виконання прийомів	Точність опису техніки – 0,5 б. Методичні рекомендації щодо навчання – 0,5 б.	0–1
<b>Разом за ЗМ 1</b>			<b>5 балів</b>

### **ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2** (максимум за СР – 8 балів)

<b>Тема</b>	<b>Вид самостійної роботи</b>	<b>Критерії оцінювання</b>	<b>Бали</b>
Тема 4. Методика навчання	Розробка фрагмента уроку	Відповідність програмі НУШ – 1 б. Методична доцільність вправ – 1 б. Структурованість та логіка побудови – 1 б.	0–3
Тема 5. Тактична підготовка	Аналіз тактичних дій	Розкриття тактичних схем – 1 б. Уміння пояснити застосування в грі – 1 б.	0–2
Тема 6. Інноваційні формати волейболу	Міні-проєкт / доповідь	Актуальність інновацій – 1 б. Практична спрямованість – 1 б. Креативність та аргументованість – 1 б.	0–3
<b>Разом за ЗМ 2</b>			<b>8 балів</b>

#### **Шкала оцінювання самостійної роботи**

**Високий рівень** – завдання виконано повністю, методично грамотно, з елементами аналізу та узагальнення.

**Достатній рівень** – матеріал розкрито, але є незначні неточності.

**Середній рівень** – відповідь фрагментарна, недостатньо обґрунтована.

**Низький рівень** – завдання виконано частково або з суттєвими помилками.

#### **Перелік питань для семестрового контролю та критерії оцінювання**

##### **I рівень (базовий) – 1–10**

*Перевірка знання основних понять, фактів і термінів*

1. Дайте визначення волейболу як виду спорту та засобу фізичного виховання.
2. Назвіть основні етапи становлення волейболу у світі.
3. Яке місце займає волейбол у системі фізичного виховання закладів загальної середньої освіти?
4. Назвіть основні технічні прийоми гри у волейболі.
5. Які елементи входять до класифікації техніки гри у волейболі?
6. Охарактеризуйте ігрове поле та основне обладнання для гри у волейбол.
7. Назвіть основні правила контакту гравця з м'ячем у волейболі.
8. Що таке *fair play* у волейболі?
9. Які вимоги безпеки необхідно дотримуватися під час занять волейболом?

10. Назвіть основні модифіковані форми волейболу, що використовуються в освітньому процесі.

II рівень (середній) – 11–20

*Перевірка розуміння процесів, умінь пояснювати й застосовувати знання*

11. Охарактеризуйте сучасні тенденції розвитку волейболу (олімпійський, професійний, масовий).
12. Поясніть класифікацію тактичних дій у нападі та захисті.
13. У чому полягають особливості методики навчання стійок і пересувань у волейболі?
14. Опишіть техніку прийому м'яча знизу двома руками.
15. Поясніть відмінності між способами передачі м'яча зверху.
16. Які методи навчання гри у волейболі використовуються на початковому етапі?
17. Охарактеризуйте методику навчання подачі м'яча знизу та зверху.
18. Яка роль учителя фізичної культури у формуванні дисципліни та етичної поведінки учнів під час гри?
19. Поясніть сутність антидопінгової культури у волейболі.
20. Які фізичні якості є провідними для ефективної гри у волейбол і як вони розвиваються?

III рівень (високий) – 21–30

*Перевірка аналітичного мислення, методичних і професійних умінь*

21. Обґрунтуйте значення волейболу як засобу формування ключових компетентностей НУШ.
22. Проаналізуйте послідовність навчання прийому та передачі м'яча з урахуванням вікових особливостей учнів.
23. Поясніть доцільність використання рухливих ігор та естафет у навчанні волейболу.
24. Охарактеризуйте структуру багаторічної підготовки волейболістів.
25. Проаналізуйте тактичні дії команди за системами гри 2–4 та 1–5.
26. Обґрунтуйте вибір методів розвитку координаційних здібностей у волейболі.
27. Опишіть організацію та проведення змагань з волейболу в закладі освіти.
28. Поясніть функції першого та другого суддів у волейболі.
29. Проаналізуйте можливості використання міні-волейболу або волейболу 3×3 у шкільному уроці фізичної культури.
30. Запропонуйте методичні підходи до адаптації волейболу для інклюзивного освітнього середовища.

### Оцінювання питань заліку з волейболу за рівнями складності

Рівень складності	Номери питань	Характер навчальних досягнень	Кількість балів за одне питання	Максимальна кількість балів
I рівень (базовий)	1–10	Знання основних понять, термінів, фактів, правил гри та базових положень курсу	0–1 бал	10 балів
II рівень (середній)	11–20	Розуміння процесів, умінь пояснювати техніку, методику навчання та застосовувати знання на практиці	0–1 бал	10 балів
III рівень (високий)	21–30	Аналіз, узагальнення, методичне обґрунтування, умінь приймати професійні рішення	0–1 бал	10 балів
<b>Разом</b>	1–30	-	-	<b>30 балів</b>

#### 11.1. Схема нарахування балів з освітнього компонента

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

6 СЕМЕСТР										ЗАЛІК	Всього за семестр			
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 Теоретичні, організаційні та техніко-методичні основи волейболу					ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 Методика навчання, тактична підготовка та інноваційні формати волейболу									
T1	T2	T3	CP	МК	T4				T5			T6	CP	МК
П	П	П	5		П	П	П	П	П	П	8		30	100
3	3	3		15	3	3	3	3	3	3		15		

Умовні позначення: Т.1. – тема 1; П. – практичне заняття; CP – самостійна робота студентів; ЗМ – задача модуля, Е – екзамен, З - залік.

### Специфіка семестрового контролю

Питання та завдання семестрового контролю з освітнього компонента «Волейбол (теорія та методика)» побудовані за трьома рівнями складності, що дає змогу комплексно оцінити рівень сформованості теоретичних знань, практичних умінь і методичних компетентностей здобувачів освіти.

**Перший рівень – теоретичний (репродуктивний).** Передбачає перевірку знань основних понять, термінів і положень теорії волейболу, правил гри, класифікації технічних і тактичних дій, вимог безпеки та принципів спортивної етики. Здобувач освіти повинен продемонструвати розуміння категоріального апарату та здатність відтворювати навчальний матеріал у формі відповідей на теоретичні питання.

**Другий рівень – практичний (репродуктивно-творчий).** Спрямований на оцінювання здатності застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності. Здобувачі освіти виконують завдання з аналізу ігрових ситуацій, демонструють або описують послідовність навчання технічних прийомів (прийом, передача, подача), добирають вправи для розвитку фізичних якостей, моделюють фрагменти уроків або навчально-тренувальних занять з волейболу.

### Практичні завдання другого рівня (виконання волейбольних прийомів)

Технічний прийом	Зміст перевірки	Критерії оцінювання
Передача м'яча зверху	10 послідовних передач у парі	Техніка виконання, стійкість позиції, точність
Передача м'яча знизу	Прийом м'яча після подачі	Правильність положення рук, контроль м'яча
Подача (нижня/верхня)	5 подач у зону	Дотримання техніки, результативність
Нападаючий удар	Виконання після передачі	Координація, ритм розбігу, правильність удару
Блокування	Імітація або в парі	Своєчасність, техніка рук

**Третій рівень – творчо-пошуковий.** Передбачає самостійне розв'язання комплексних завдань творчого та методичного характеру. Здобувачі освіти обґрунтовують вибір методів і засобів навчання волейболу, пропонують тактичні рішення в умовах змодельованих ігрових ситуацій, розробляють варіанти проведення занять або змагань з урахуванням вікових, індивідуальних та інклюзивних особливостей учнів, а також вимог концепції Нової української школи. Третій рівень – творчо-пошуковий. Передбачає самостійне розв'язання комплексних завдань творчого, методичного та практико-орієнтованого характеру. Здобувачі

освіти обґрунтовують вибір методів і засобів навчання волейболу, пропонують тактичні рішення в умовах змодельованих ігрових ситуацій, розробляють варіанти проведення занять або змагань з урахуванням вікових, індивідуальних та інклюзивних особливостей учнів, а також вимог концепції Нової української школи.

Практичні завдання третього рівня:

1) Комплексна демонстрація технічних прийомів (передача зверху і знизу, подача, нападаючий удар, блок) з одночасним методичним коментарем щодо етапів навчання та типових помилок.

2) Моделювання ігрової ситуації 3×3 або 6×6 з обґрунтуванням тактичних дій команди (розташування гравців, вибір способу атаки чи захисту).

3) Розробка та проведення фрагмента навчально-тренувального заняття (5–7 хвилин) із чітким формулюванням мети, завдань, добором вправ і поясненням їх методичної доцільності.

4) Адаптація технічного прийому для учнів із різним рівнем підготовленості або для інклюзивного освітнього середовища (зміна висоти сітки, дистанції, правил тощо).

5) Організація та проведення міні-змагання з визначенням системи розіграшу, суддівства та критеріїв оцінювання.

### Орієнтовні навчальні нормативи

Навчальні нормативи	Рівні компетентності			
	низький	середній	достатній	високий
Передача м'яча над собою двома руками зверху	до 3	3	4	5
Прийом м'яча знизу над собою	до 2	3	4	5
Передача м'яча в стіну двома руками зверху (відстань 3 м)	до 4	4	5	6
Прийом м'яча знизу від стіни (відстань 2 м)	до 3	3	4	6
Передача м'яча двома руками зверху в парах (відстань 2 м)	до 3	3	5	6
Прийом та передача м'яча двома руками знизу в парах (відстань 3 м)	до 2	2	3	4
Нижня пряма або бокова подачі (6 спроб)	1	2	3	4
Передача м'яча двома руками зверху через сітку в парах	до 3	3	4	5
Прийом та передача м'яча двома руками знизу в парах	до 2	2	3	4
Верхня пряма подача (7 спроб)	1	2	3	4
Передача м'яча двома руками зверху через сітку в парах	до 4	4	5	6

Прийом та передача м'яча двома руками знизу через сітку в парах	до 4	4	5	6
Верхня пряма подача (6 спроб)	до 2	2	3	4

### Контрольні нормативи з технічної підготовки.

Рівні компетентності	Характеристика навчальних досягнень здобувачів освіти
<b>Початковий</b>	<p>1. Із 5 подач будь-яким способом 2 рази в ліву половину майданчика і 2 рази в праву.</p> <p>2. 3 власного підкидання м'яча виконати передачу на баскетбольне кільце з бокової лінії баскетбольного майданчика. Попастися 4 рази із 5 (зараховується торкання кільця зверху без проходження м'яча через кільце).</p> <p>3. Нападаючий удар будь-яким способом із зони 4 в зону 6 або 5 після передачі з зони 3, або нападаючий удар із зони 2 в зону 6 або 1. Виконати 4 рази із 5.</p>
<b>Достатній</b>	<p>1. Подача м'яча будь-яким способом на точність. Попастися в кожен зону (1, 6, 5) по одному разу із 2 спроб. Перед виконанням подачі гравець оголошує, в яку зону він подає м'яч.</p> <p>2. Передача на баскетбольне кільце з бокової лінії баскетбольного майданчика. М'яч передає партнер, який стоїть під кутом 45° у напрямку передачі. Попастися 3 рази із 5 (зараховується торкання кільця зверху без проходження м'яча через кільце).</p> <p>3. Нападаючий удар з переводом із зони 3 у зону 1 після передачі з зони 2, або нападаючий удар з переведенням із зони 3 у зону 5 після передачі з зони 4. Виконати 4 рази із 5. Нападаючий удар із зони 4 або 2 після першої передачі з зони 6. Виконати удар 3 рази з 3 передач сильнішою рукою.</p>
<b>Високий</b>	<p>1. Верхня подача на силу і точність (пряма або бокова). Із 10 подач 3 рази попасти у зону 5 і по два — в зони 6 і 1.</p> <p>2. Передача м'яча для нападаючого удару із зони 6 у зону 4 або 2 після подачі суперника (подача середньої сили спрямовується на гравця в зону 6). Виконати подачу 4 рази з 5.</p> <p>За допомогою передачі з зони 6 в зону 2 або 4 виконати «відкидку».</p> <p>3. Боковий нападаючий удар із зони 3 з переводом вправо або вліво, передача з зони 2. Виконати 2 рази з 3. Нападаючий удар «слабшою» рукою із зони 2 або 4 після передачі із зони 6. Виконати 4 рази з 5.</p>

## 12. ПОЛІТИКА КУРСУ

### 12.1. Політика щодо відвідування

№ п/п	Заліковий норматив	бал	30	20	15	10	5
1.	Передача м'яча двома руками зверху і знизу (почергово) над собою (3 сп.)	д	10	8	6	4	3
		ю	14	12	10	8	6
2.	Передача м'яча в парах ч/сітку двома руками зверху (3 сп.)	д	22	20	18	16	14
		ю	40	38	36	34	32
3.	Передача м'яча в парах ч/сітку двома руками знизу (3 сп.)	д	22	20	18	16	14
		ю	40	38	36	34	32
4.	Виконання верхньої прямої подачі (10 сп.)	д	6	5	4	3	2
		ю	8	7	6	5	4

Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі види занять (лекційні, практичні, індивідуальні), передбачені навчальним планом, відповідно до затвердженого розкладу. Особлива увага приділяється відвідуванню **практичних занять з волейболу**, оскільки вони є основою формування рухових умінь, навичок і методичних компетентностей.

У разі відсутності здобувача освіти на занятті він зобов'язаний **відпрацювати пропущену тему** під час консультацій або в інший термін, визначений викладачем. Графік консультацій з освітнього компонента оприлюднюється на інформаційному стенді кафедри або в електронному освітньому середовищі.

В умовах дистанційного або змішаного навчання всі вимоги щодо відвідування зберігаються. Заняття можуть проводитися в режимі онлайн з використанням цифрових платформ, визначених викладачем. Навчально-методичні матеріали з освітнього компоненту.

## 12.2. Політика щодо академічної доброчесності

Здобувач освіти повинен самостійно виконувати всі теоретичні та практичні завдання з освітнього компонента «Волейбол (теорія та методика)». У разі використання інформаційних джерел (навчальні посібники, нормативні документи, наукові публікації) обов'язковим є коректне посилання на першоджерела.

Під час проведення модульного та семестрового контролю використання будь-яких сторонніх джерел інформації заборонено. Використання інструментів штучного інтелекту в освітній діяльності допускається лише з дотриманням принципів академічної доброчесності. Під час виконання тестових, контрольних, модульних і залікових робіт використання ШІ заборонено. У разі застосування ШІ під час виконання творчих або методичних завдань (проекти, розробки занять) викладач має право не зарахувати роботу або знизити оцінку.

Виявлення будь-яких форм академічної недоброчесності (плагіат, списування, фальсифікація результатів) є підставою для незарахування роботи та застосування заходів відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу закладу вищої освіти.

## 12.3. Політика щодо дотримання термінів виконання завдань

Усі завдання практичних занять з волейболу, а також завдання для самостійної та індивідуальної роботи повинні виконуватися у визначені викладачем терміни. Практичні завдання передбачають активну участь у заняттях, виконання технічних прийомів і методичних вправ.

У разі відсутності здобувача освіти з поважних причин (хвороба, офіційна заява) терміни виконання завдань можуть бути переглянуті за погодженням з викладачем. До

підсумкової форми контролю (диференційованого заліку) здобувач освіти зобов'язаний відпрацювати всі пропущені практичні заняття та виконати передбачені програмою завдання. Ліквідація академічної заборгованості здійснюється під час консультацій згідно з графіком.

#### 12.4. Політика щодо визнання результатів неформальної освіти

Результати навчання, здобуті у межах неформальної або інформальної освіти (курси, семінари, тренінги, спортивні школи, тренерські програми, суддівські курси, стажування), можуть бути зараховані, якщо їх тематика, обсяг і зміст відповідають освітньому компоненту «Волейбол (теорія та методика)» або його окремим модулям і темам.

Зарахування таких результатів здійснюється на підставі документального підтвердження (сертифікат, свідоцтво, довідка) та відповідно до чинного Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у закладі вищої освіти.

#### Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	<b>A</b>	відмінно	зараховано
82-89	<b>B</b>	добре	
74-81	<b>C</b>		
64-73	<b>D</b>	задовільно	
60-63	<b>E</b>		
35-59	<b>FX</b>	незадовільно	незараховано 3 можливістю повторного складання
0-34	<b>F</b>		незараховано 3 обов'язковим повторним вивченням дисципліни

### 13. Рекомендована література

#### 13.1. Базова

1. Бондаренко В.В., Ціпов'яз А.Т. Методика навчання елементів техніки волейболу. Навчально-методичний посібник. Кременчук: Методичний кабінет, 2018. 120с.
2. Волейбол з методикою викладання [Текст]: конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Середня освіта (фізична культура)» галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (фізична культура), денної та заочної форм навчання / уклад. О.В. Радченко, В.П. Констанкевич - Луцьк : Луцький НТУ, 2019. – 110 с.
3. Жула В.П. Волейбол. Методика навчання: Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО спеціальностей 017 «Фізична культура і спорт» та 014 «Середня освіта, фізична культура». Чернігів: НУЧК імені Т.Г. Шевченка, 2021. 58 с.
4. Задорожний І. І. Волейбол. Навчання техніки гри : навч. посіб. / І.І. Задорожний, І.О. Мовчан – Львів : ЛДУ БЖД, 2019. – 134 с.

5. Носко М.О. Волейбол у фізичному вихованні студентів: [підручник] / М.О. Носко, О.А. Архипов, В.П. Жула. – К.: «МП Леся», 2015. – 396 с.

Теми 1–3. Теорія, історія, техніка волейболу

6. Гавришко С.Г., Мельник В.М. Волейбол: теорія, методика, практика підготовки майбутніх учителів фізичної культури : навч. посіб. – Тернопіль : ТНПУ, 2021. – 228 с.
7. Жула В.П. Методика викладання спортивних ігор у закладах загальної середньої освіти : навч.-метод. посіб. – Чернігів : НУЧК, 2022. – 164 с.
8. Архипов О.А., Носко М.О. Спортивні ігри у фізичному вихованні школярів : навч. посіб. – Київ : НУФВСУ, 2020. – 312 с.

Тема 2. Правила, безпека, допінг, етика

9. Fédération Internationale de Volleyball (FIVB). *Official Volleyball Rules 2021–2024*. – Lausanne, 2021.
10. World Anti-Doping Agency (WADA). *World Anti-Doping Code 2021*. – Montreal, 2021.
11. Сергієнко Л.П., Романчук О.П. Безпека та профілактика травматизму у фізичному вихованні і спорті : навч. посіб. – Львів : ЛДУФК, 2020. – 176 с.

Теми 4–5. Методика навчання, тактика, підготовка

12. Круцевич Т.Ю., Трачук С.В., Воробйов М.І. Теорія і методика фізичного виховання : підручник. – Київ : Олімпійська література, 2021. – 448 с.
13. Жолдак В.О., Костюкевич В.М. Тактична підготовка у спортивних іграх : навч. посіб. – Вінниця : ВДПУ, 2020. – 198 с.
14. Bizzocchi C. *Volleyball: Technical and Tactical Training*. – Champaign : Human Kinetics, 2020. – 296 p.

Тема 6. НУШ, інновації, інклюзія

15. Міністерство освіти і науки України. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої освіти. – Київ, 2016 (чинний нормативний документ).
16. Шаповалова І.В., Бойчук Р.І. Інклюзивне фізичне виховання у закладах освіти : навч. посіб. – Київ : Генеза, 2021. – 216 с.
17. Gabbett T., Jenkins D. *Physical Preparation for Team Sports*. – London : Routledge, 2022. – 312 p.
18. Casey A., Goodyear V. *Models-Based Practice in Physical Education*. – London : Routledge, 2023. – 244 p.

## 9.2. Допоміжна

1. Методичні рекомендації до проведення занять з волейболу /уклад. Б.В. Семен. Львів : ВЦ ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 30 с.
2. Піменов М.П. Волейбол. Спеціальні вправи. Івано-Франківськ : Лілея НВ, 2001. 196 с.

Викладач



Володимир Тарасюк